

Rajavartiolaitoksen esikunta

Suunnittelu- ja talousyksikön päällikkö, eversti Jaakko Olli

18.11.2022

Eduskunnan hallintovaliokunta

Hallintovaliokunta tiistai 22.11.2022 klo 12.15 / HE 210/2022 vp / Lausuntopyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain muuttamisesta

EU:n sisäasioiden rahastot ovat Rajavartiolaitoksen merkittävin talousarvion ulkopuolinen rahoituslähde.

Päätyneellä ohjelmakaudella 2014–2020 Rajavartiolaitos on toteuttanut rahastojen tuella yli 50 hanketta. Hankehallinnoinnissa on käytetty EUSA-järjestelmää. Vaikka järjestelmässä on omat puutteensa ohjelmakauden kehitystoimista huolimatta, on sillä kyetty hoitamaan kootusti keskeiset hallinnointiin liittyvät asiat.

Uuden ohjelmakauden hankkeiden hallinnointiin vanha EUSA-järjestelmä ei enää sovellu. Hankehallinnointi on niiden osalta jouduttu toteuttamaan erillisillä lomakkeilla, jotka on lähetetty EUSA:n kautta.

Hallituksen esityksessä rahastolakiin tehtävillä muutoksilla mahdollistetaan rahastojen avustusesioiden käsittely uuden sähköisen tietojärjestelmän avulla uudella ohjelmakaudella. Käyttöön otettava uusi tietojärjestelmä on ehdottoman tervetullut. Tietojärjestelmä helpottaa hankehallinnoinnin eri vaiheita ja toimia niin hallintoviranomaisen kuin avustuksen saajankin näkökulmasta.

Muutosehdotuksessa on kuitenkin seikka, joka voi vaikeuttaa mahdollisuuksia hyödyntää rahoitusta esimerkiksi puolustus- ja turvallisuushankinnoissa. Lain 25 §:ssä hallintoviranomaiselle esitetään oikeutta salassapitosäännösten estämättä luovuttaa välttämättömiä tietoja myös ohjelmaa arvioiville ulkopuolisille tahoille. Sitä ei kuitenkaan avata tarkemmin, mitä nämä tahot voisivat olla ja mitä ovat välttämättömät tiedot tai asiakirjat. Avustuksen saajan näkökulmasta on tärkeää varmistua, että tietoja käsitellään asianmukaisesti. Ohjelmaa arvioivien tahojen osalta ei ole myöskään säädetty rikosoikeudellisesta vastuusta tai vahingonkorvauksista kuten esimerkiksi tilintarkastajien osalta. Mikäli avustuksen hakijalla ei ole edellytyksiä arvioida, miten toimitettuja tietoja käsitellään, vaikeuttaa se hakuihin osallistumista.

Rakennettaessa tietojärjestelmästä integraatioyhteyksiä muihin palveluihin (muun muassa Valtionkonttorin ylläpitämät Haeavustuksia.fi sekä Tutkiavustuksia.fi palvelut) tulee myös huomioida, ettei niihin päädy enempää tietoa, kuin mitä tähänkin asti on ollut luettavissa julkisista lähteistä, muun muassa EUSA-rahastojen kotisivuilta.